

3. Lakoff, G., & Johnson, M.: *Metaphors We Live By*. – Chicago: University of Chicago Press, 1980. – 256 p.
4. Mio, M.: *The Power of Political Metaphors: Time, Space, and Action in Political Discourse*. – Philadelphia: Journal of Political Discourse, 2013. – 272 p.
5. Semino, E. - *Metaphor in Discourse*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2008. – 256 p.

Сівінська Каріна, Левчук Софія

Науковий керівник – асист. Баневич Мар'яна

КАТЕГОРІЯ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ: КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНИЙ ПІДХІД

Темпоральність – одна з фундаментальних категорій людського мислення і мови, що відображає спосіб, яким індивід і суспільство сприймають, структурують і інтерпретують час. У лінгвістиці темпоральність часто асоціюється з граматичними засобами вираження часу, однак у дискурсивному вимірі вона охоплює набагато ширший спектр – від концептуалізації історичних подій до побудови очікувань щодо майбутнього. Ця стаття служить основою для заглиблення в експертизу того, як темпоральність організована в політичних текстах та як вона діє в ідеологічних стратегіях.

У політичних дискурсах концепція часу служить не лише структурним елементом, але й має значні ідеологічні наслідки. Використовуючи темпоральні стратегії, політичні суб'єкти встановлюють конкретну темпоральну логіку: вони можуть переробити минуле, передбачати альтернативне майбутнє або сприймати сучасність як перехідний період, що вимагає трансформації.

Час концептуалізується за допомогою метафор. Метафора – це не просто мовна фігура, а когнітивна дія, що дає змогу «переносити» знання з однієї галузі досвіду на іншу. Джон Чартеріс-Блек у своєму дослідженні політичної риторики наголошує, що політики використовують метафору як знаряддя переконання – створення емоційного, морального чи логічного зв'язку між концептами [1, с.69].

Як результат, концепція часу стає потужним інструментом формування колективної пам'яті, соціальних переконань та політичної ідентичності. Політичні дискурси часто покладаються на моделі часу, які влаштовують події послідовно чи циклічно, узгоджуючи їх із конкретними риторичними цілями. Наприклад, політики часто використовують звернення до славного минулого, щоб узаконити свої поточні дії або виправдати потребу в реформах.

Аналогічним чином, передбачаючи перспективне майбутнє, виборцям рекомендується відчувати почуття участі у значній меті, тим самим зміцнюючи їх підтримку. Темпоральні структури також можуть відображати ідеологічні вказівки: консервативні розповіді часто підкреслюють стабільність та передачу традицій, тоді як прогресивні замінюються та розробляються.

Ідея темпоральності в політичних дискурсах формується шляхом перетину когнітивної лінгвістики, аналізу дискурсу та соціолінгвістики. Концепція говорить про те, що час не є

притаманною чи універсальною концепцією, а скоріше конструкцією, яка формується мовою та спілкуванням.

Когнітивні підходи, такі як вивчення роботи Джорджа Лакоффа та Марка Джонсона, демонструють, що на наше розуміння часу впливає метафоричне мислення. Час зазвичай розуміється через такі метафори, як. Час – цінність, майбутнє – шлях або минуле – багаж, що дозволяє політикам перетворити абстрактні концепції часу в конкретні аргументи, щоб коливати аудиторію [4, с.46].

Пол Чілтон (Чілтон, 2004), у свою чергу, розробляє концепцію того, що політичний дискурс є когнітивно-структурованим простором, де проходження часу служить значною координатною осі. Згідно з його теорією, політики використовують метафори просторового часу, щоб позиціонувати себе в конкретній сфері часу або як каталізатором прогресу. Ці позиції, у свою чергу, стають частиною більш широких ідеологічних стратегій [2, с. 31].

Крім того, концепція темпоральності має важливе значення для встановлення легітимності політичних дій. Внаслідок конкретної послідовності подій з акцентом на причину та наслідки політики розробляють логічні обґрунтування свого вибору. Наприклад, звернення до минулих помилок може бути використане для виправдання радикальних реформ у сьогоденні, і прогнози майбутньої катастрофи можуть бути використані для посилення закликів до мобілізації. Політики для створення уявлення про спадковість, тяглість традицій і правильність обраного шляху активно використовують стратегію звернення до минулого.

Відверті звернення до минулого є однією з найефективніших темпоральних стратегій у політичному дискурсі. Водночас, якщо необхідно підсилити емоційність полеміки, минуле може ідеалізуватися, героїзуватися або спрощуватися. Під цю риторичну стратегію підходить майже будь-яке традиційне висловлювання про те, що колись у нашому стані все було краще [3, с. 21].

Таблиця 1. Теоретичні основи

Етап циклу	Назва	Опис
1	Розроблення темпоральності	Мовлення та спілкування встановлюють концептуальні часові шаблони.
2	Метафоричне мислення	Час визначається метафоричними рамками.
3	Політичне позиціонування	Політики використовують часові метафори для стратегічного позиціонування.
4	Ідеологічні стратегії	Політичні позиції стають інтегрованими у більші ідеологічні шаблони.
5	Легітимність дій	Темпоральність використовується для виправдання та легітимізації політичних дій.
6	Логічні обґрунтування	Виконуються логічні докази на підтримку дій згідно зі встановленою темпоральністю.

Така стратегія ретроспекції орієнтована на створення позитивної перспективи в майбутньому, яка є простим продовженням або результатом чітко заявлених або вже прийнятих політичних рішень. Майбутнє тут існує в якості образу завершення логічного та ідеологічного

шляху, початок якого є сьогодення або навіть минуле. У цьому контексті часто вживають способи поступу, росту, відновлення образів у прагматичну та онтологічну версії, спрямовані на «заштовхування самовпевненості» в виборців. Таким чином, майбутнє може змінитися на інший ресурс політичної мобілізації.

Таблиця 2. Стратегії політичної мобілізації

№	Стратегія	Опис
1	Підкреслення минулих досягнень	Підкреслення минулих досягнень потребує високої стратегічної риторики.
2	Використання майбутнього для мобілізації	Використання майбутнього для мобілізації вимагає високої стратегічної риторики.
3	Збереження статус-кво	Збереження статус-кво не вимагає ні високої мобілізації, ні риторики.
4	Залучення виборців через обіцянки	Залучення виборців через обіцянки вимагає високої мобілізації, але низької риторики.

Отже, когнітивна лінгвістика пропонує розглядати темпоральність не лише як граматичну чи хронологічну категорію, а як наслідок мисленнєвої обробки досвіду. У цьому контексті важливими механізмами виступають метафора та метонімія, які дозволяють осмислити абстрактне явище часу крізь конкретні, тілесні або культурно зрозумілі образи.

Категорія темпоральності виконує непросту функцію в політичному дискурсі: формує наратив, узаконює владу, маніпулює свідомістю виборців. Аналіз темпоральних стратегій дозволяє краще збагнути дискурсивну динаміку влади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Charteris-Black, J. *Politicians and Rhetoric*. Manchester: Manchester University Press, 2011. 240 p.
2. Chilton, P.: *Analysing Political Discourse*. London & New York: Routledge, 2004. 240 p.
3. Fairclough, N.: *New Labour, New Language?*. London: Routledge, 2000. 188 p.
4. Lakoff, G., & Johnson, M.: *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 2003. 276 p.

Верес Поліна, Піскор Софія

Науковий керівник – асист. Баневич Мар'яна

ТЕМПОРАЛЬНІ МАРКЕРИ В ПОЛІТИЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасному світі політична комунікація набуває особливого значення в умовах формування нової ментальності, впливу на суспільну свідомість та прийняття важливих рішень для його майбутнього. Політичний дискурс є важливим інструментом формування суспільних настроїв та організації соціальних процесів. У цьому контексті категорія часу є не лише граматичною ознакою, а й важливим засобом смислової організації тексту.

Особливо важливим є вивчення часу як семантико-граматичної та дискурсивної категорії в контексті політичної комунікації, де засоби темпоральності сприяють структуризації мовлення. В сучасній науковій літературі можна зустріти різні терміни, такі як темпоральні маркери, часові індикатори, дискурсивні маркери часу та прагматичні часові елементи [4].

Розуміння темпоральності запроваджене французьким лінгвістом Е. Бенвеністом, який у своїй праці розглядає категорії часу як важливі комунікативні елементи мовлення. Він